

hadovice, kraby, raky aj ráčiky. Ascídie roztvorili papuľky, sasanky kývali hlávkami, morské kvety rozkvitli, trávy šumeli, čiastočky drobného planktónu sa ako konfety krútili vo víroch, chaluhy sa vznášali nad hlavami hostí. Všetky živočíchy rozsvietili svoje lampáše.

Ryba Biba ležala na hrebeni duny a krútila diskogufou sem a tam, koľko jej len lenivosť a kondícia dovolili. Diskogufa sa trblietala a blikala a osvetľovala všetko naokolo miliónom maličkých svietiacich škvrniak. Obďaleč odpočívala múdra chiméra. Na jej pravej plutve sedel slepý pustovník, na ľavej plutve zase krdeľ malých zvedavých ráčikov a nohatiek. Chiméra vysvetľovala, že tam hore, nad hladinou, majú tiež takú diskogufu. Volajú ju slnko. Nebliká, ale hreje.

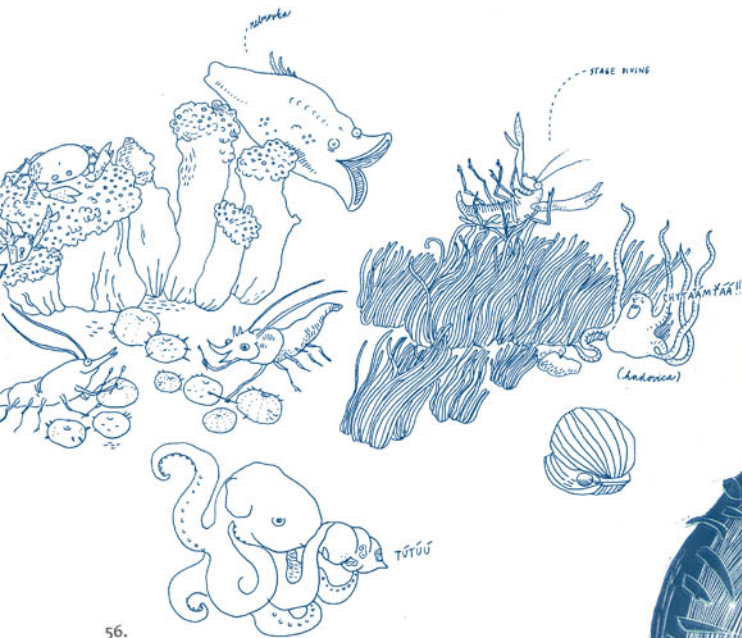
Naľavo pod koralom hral orchester. Krevetky bubnovali na prázdne schránky morských ježkov, kraby do rytmu klepkali klepietkami, chobotnica Dumbo trúbila na ulite a dve fúzonôžky si ako harfistky navzájom brnkali po nožičkách.

Okolo ryby Biby a jej diskogule sa roztočila tancovačka. Tancovali ryby veľké aj malé, škaredé aj pekné, krdeľ strieborných rybičiek tancoval s veľkozubcom, krevetka vykrúcala kraba, sépia si padla do oka s garnátom. Mnohoštetinavce a červy sa pochytili za chvosty a urobili hada, chobotnice od radosti, veselosti vypúšťali atrament, veľhltaniar rozďavil svoju obrovskú bezzubú papuľu a vozil v nej lodienky. Veľká červená kreveta pľula žiariace sliny.

Tu je všetko obsadenééééé !!

56.

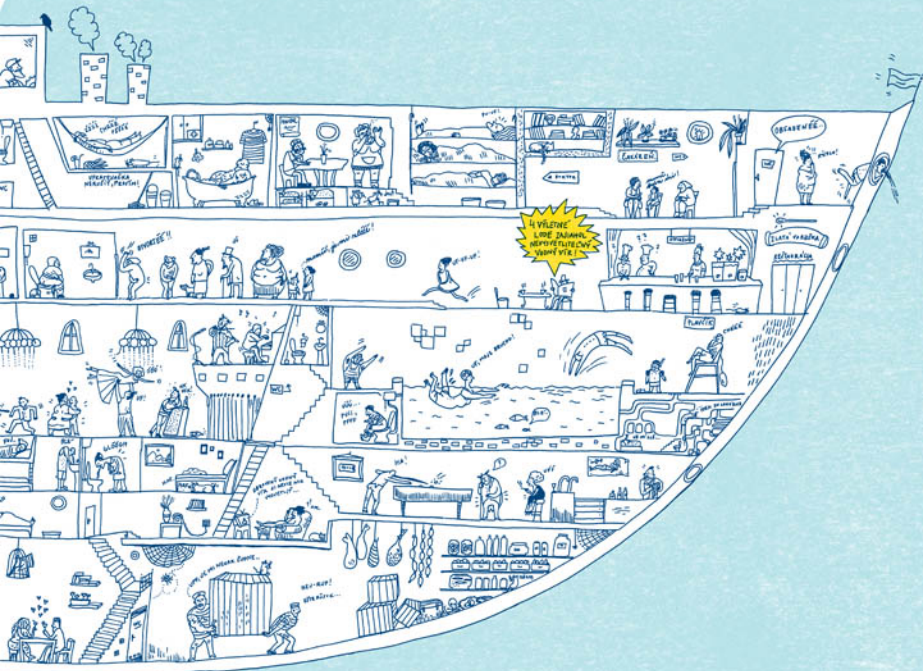
Diskotéka sa na hlbokomorskom dne ani nemôže konať každý deň, ba ani každú noc, pretože na hlbokomorskom dne žiadna noc nie je. A keď tam nie je noc, nie je tam ani deň. Nie je tam nič. Len tma. Dno priekopy je tak hlboko, že tam slnečné lúče nedosiahnu. Hlbokomorské živočíchy nerozlišujú dni a noci a preto spia, kedy sa im zapáči. Niektoré spia stále. Ako ryba Biba.

Biba však dnes výnimočne nespí. Má za sebou ťažkú noc — presnejšie — má za sebou celé more udalostí.

Správnu o diskotéke morské prúdy totiž zanesli ďaleko do pustatín, medzi piesočné duny, na husto obývané svahy podmorských sopiek, aj do slepých ramien koralových labyrintov. Vedeli o nej všetci a nikto si takúto udalosť nechcel nechať len tak odplávať. Na dunu sa o chvíľu pozliezali živočíchy z ďalekého okolia. Priplávali všakové príšery, morskí čerti, morské vlky, šabľovce, vlasaté ryby, šupinaté ryby, lodienky, medúzy, rebrovky, sépie aj chobotnice, priplazili sa mnohoštetinavce, slimáky, hviezdice a ježovky, priliezli garnáty, krevetky, nohatky,

57.

Hád Rado sa ako vývrтка zavŕtaval do piesku a bavil tým živočíchym, ktorým sa už od únavy motali nožičky a zhasinali svetielka.

A ako lampióny sa nad celou krásnou spoločnosťou vznášali pestrofarebné svetielkujúce medúzy a rebrovky. V jednej chvíli sa všetky živočíchym tak rozťancovali, že rozkrútili vodný vír, a ten vír bol taký obrovský, že na hladine zatočil štyrmi výletnými loďami. Morskú chorobu dostalo vtedy dvatisícštyristodvadsaťdva pasažierov.

Našej krásnej hlbokomorskej spoločnosti však pomaly začali dochádzať sily. Diskogufa sa už nekrútila, len smutne visela a udierala Bibu do hlávky. Ryby a chobotnice dotancovali a ľahli si vedľa nej na hrebeň piesočnej duny. Pustovník zaliezol do svojej ulity a hád zostal zavŕtaný v piesku, lebo po poslednom čísle už nevládal vyliezť von. Ráčiky, kraby, garnáty a krevetky sa schovali pod plutvy veľkej chiméry, nohatky a hviezdice obsadili priestor pod koralom. Unavené medúzy uniesli prúdy. Tancom rozvírený piesok sadol na dno, lampášiky zhasli. Diskoteka sa skončila.

Hlbokomorské živočíchym spokojne spali. Len ryba Biba nespala. Aj by spala, veď ju celé telo od toľkého pohybu bolelo, no ničto jej spať nedalo. Ničto ju trápiťo. Ničto ju hnevalo.

Hnevali ju zuby. Zuby, zúbky, zubiská, tesáky aj hryzáky, stoličky aj mliečáky, zuby všetkých tých živočíchov spiacich naokolo.

Malý atlas hlbokomorských živočíchov

HLBOKOMORSKÉ RYBY sa dokonale prispôbili životu v extrémnych podmienkach - v hĺbkach, kde sú nízke teploty, kde nepreniká žiadne svetlo a pôsobí vysoký tlak. Mäkké, tmavo sfarbené, priehľadné alebo červené telá hlbokomorských rýb obsahujú veľa vody a preto dokážu vysokému tlaku odolávať. Niektoré druhy majú obrovské citlivé oči, aby zachytili aj mdlé svetlo, alebo sú, naopak, úplne slepé a orientujú sa pomocou citlivých vlasovitých výrastkov, pomocou čuchu a bočnej čiary (špeciálny zmyslový orgán, ktorý dokáže zachytiť vlnenie vody spôsobené pohybom iných živočíchov alebo predmetov). Väčšina z nich má obrovské ostré zuby a ústa zaberajúce polovicu hlavy, mnohé druhy majú tenké pružné kosti a rozťahovací žalúdok, aby mohli vcelku prehltnúť aj korisť rovnako veľkú, ako sú ony sami. Keďže potrava je vzácna, hlbokomorské ryby žerú všetko, na čo natrafia. Aby minuli čo najmenej energie, na korisť často len pasívne čakajú, hýbu sa čo najmenej.

BIOLUMINISCENCIA je zvláštny spôsob, ako sa hlbokomorské živočíchy vysporiadali s nedostatkom svetla. V temnote využívajú bioluminiscenčné orgány — napríklad hlbokomorský čert typickú udičku vyrastajúcu medzi očami. Svetlo vyrábajú ich vlastné telá pomocou chemických procesov, podobne ako to robia svetlušky alebo niektoré huby na súši. Mäkké modré svetlo vzniká zmiešaním dvoch látok - luciferínu a luciferázy — v orgánoch nazývaných fotofory. Niektoré živočíchy vydávajú svetlo neustále, niektoré len blikajú, niektoré majú fotoformi pokryté celé telo a niektoré majú len jeden žiariaci flak. Svetlo využívajú ako návnadu pri lovení, na zamaskovanie, na varovanie nepriateľa, na prilákanie partnera, na dorozumievanie alebo navigáciu. Nech je už dôvod svetielkovania akýkoľvek, hlbokomorský svet je vďaka nemu čarovný a fascinujúci.

